

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและการวิจัยในประเทศ

ความสูญเปล่าทางการศึกษาในลักษณะของการออกกลางคันเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่พบในระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 เมื่อถึงระยะแผนพัฒนาที่ 3 (2515-2519)¹ จึงได้มีการวางแผนแก้ไขดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา ได้วางเป้าหมายไว้ตอนหนึ่งว่า จะลดอัตราการออกกลางคันลงทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่เมื่อสิ้นสุดระยะการพัฒนาศึกษาตามแผนพัฒนา ดังกล่าวแล้ว ยังปรากฏว่าอัตราการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษายังมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นอยู่ กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2517 มีนักเรียนออกกลางคันทั้งหมด 8,479 คน และในปีการศึกษา 2518 จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันได้เพิ่มเป็น 10,316 คน

ในปีการศึกษา 2517 กรมสามัญศึกษา² ได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยการสัมภาษณ์ครู นักเรียน และผู้ปกครอง พบว่าสาเหตุใหญ่ของปัญหาคือ ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ รองลงไปได้แก่เด็กไม่สมัครใจเรียน ผู้ปกครองยากจน เด็กสติปัญญาไม่ดี และผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียน

¹สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519, หน้า 51-24.

²กองการประถมศึกษา, กรมสามัญศึกษา, การศึกษาเฉพาะกรณีการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518), หน้า 66.

กรมสามัญศึกษา¹ ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุของการไม่เข้าสอบของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ทำให้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัวของเด็กที่ไม่ได้เข้าสอบดังนี้

1. เกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ได้แก่การทำไร่ ทำนา รับจ้าง และอาชีพเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำเพื่อดำรงชีวิตอยู่เท่านั้น
2. รายได้และรายจ่ายของครอบครัว อาศัยผลิตผลจากไร่นาเป็นส่วนใหญ่ ผู้ปกครองใช้ผลิตผลเหล่านี้ส่วนหนึ่งเลี้ยงครอบครัว และส่วนที่เหลือขายแลกเปลี่ยนเครื่องอุปโภคบริโภค รายได้ที่เป็นเงินจึงมีจำกัด ไม่เพียงพอกับการใช้จ่าย
3. สภาพครอบครัวโดยเฉลี่ย แต่ละครอบครัวมีสมาชิก 6 คน มีบุตรไปโรงเรียนประมาณ 2 คน
4. สุขภาพของเด็ก ปรากฏว่าเด็กไม่ได้เข้าสอบเพราะการเจ็บป่วยถึงร้อยละ 24.84 และโรคที่เป็นมากที่สุดคือ ไข้มาเลเรีย
5. ความยากจนของผู้ปกครอง
  - 5.1 อาหารกลางวัน นักเรียนส่วนมากไม่ได้กินอาหารกลางวัน นักเรียนจำต้องอดเพราะไม่ได้นำอาหารกลางวันไปโรงเรียน และไม่ได้รับเงินจากผู้ปกครอง หรือบางคนได้เงินมาจำนวนน้อยไม่พอซื้อกิน
  - 5.2 เครื่องนุ่งห่ม ผู้ปกครองส่วนมากยากจน ไม่มีเงินจะซื้อเสื้อผ้าให้เด็กใส่ไปโรงเรียนได้เพียงพอ ส่วนมากมีเสื้อผ้าเพียงชุดเดียวและบางคนไม่มีเสื้อผ้าสำรองไว้สักระยะเมื่ออยู่บ้าน
  - 5.3 การขาดแคลนเครื่องเล่นเรียน นักเรียนที่ไม่เข้าสอบส่วนใหญ่ขาดเครื่องเล่นเรียน ผู้ปกครองไม่สามารถหาซื้อให้ได้
6. การใช้แรงงานเด็ก เด็กส่วนใหญ่ต้องทำงานประจำ ซึ่งได้แก่เลี้ยงน่อง

---

¹กรมสามัญศึกษา, รายงานการวิจัยสาเหตุที่เด็กไม่เข้าสอบในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2509), หน้า 12-10.

ตักน้ำ ทำความสะอาดบ้าน และงานอาชีพได้แก่ การทำไร่ ทำนา เฝ้าถ่าน และตัดไม้ไผ่ เป็นต้น

7. เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน ผู้ปกครองส่วนมาก สนับสนุนให้เรียน แต่ในบางครั้งก็ไม่ทราบว่าช่วยเหลือเด็กอย่างไร เพราะตนก็ไม่รู้หนังสือ ส่วนใหญ่จึงได้เพียงแต่เตือนให้ไปโรงเรียนเท่านั้น

8. การเดินทางไปโรงเรียน นักเรียนที่ไม่ได้สอบที่มีบ้านอยู่ห่างจากโรงเรียน มากกว่า 2 กิโลเมตรขึ้นไปมีถึงร้อยละ 30-32 การเดินทางไปโรงเรียนในฤดูฝนลำบากมาก

จากรายงานเกี่ยวกับเด็กที่อยู่นอกโรงเรียน และเด็กออกจากโรงเรียนกลางคัน ของยูเนสโก¹ ได้กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กออกจากโรงเรียนก่อนที่จะสำเร็จการศึกษามีดังนี้

1. มีอาหารไม่เพียงพอ จึงทำให้สุขภาพไม่ดีและอ่อนแอ
2. ผู้ปกครองต้องการให้เด็กช่วยทำงานบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูที่ทำการเพาะปลูก
3. เรียนไม่ทันเพื่อนและสอบตกซ้ำชั้น
4. หลักสูตรและการสอนไม่สอดคล้องกับความต้องการทางจิตใจและสังคมของเด็ก จึงทำให้เด็กไม่ยอมไปโรงเรียน
5. ขาดความสะดวกสบายในโรงเรียน เช่น ขาดอาหารกลางวัน ไม่มีของเล่น และสุขาภิบาลในโรงเรียนไม่ดีพอ

---

¹UNESCO, Report of the Advisory Group on Out of School Children and School Drop-Outs (Bangkok: UNESCO, 1966), p. 6.

ระหว่างวันที่ 5-12 กันยายน พ.ศ. 2509 UNESCO¹ ได้มีการสัมมนา เรื่อง "ความสูญเปล่าทางการศึกษาของประเทศในเอเชีย" ขึ้นที่กรุงเทพมหานคร โดย รายงานว่า การออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษาเป็นลักษณะของความสูญเปล่าที่สำคัญอย่างหนึ่ง และได้กล่าวถึงสาเหตุของการออกกลางคันว่า เนื่องมาจากปัญหาต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
2. สภาพแวดล้อมทางสังคม
3. การใช้แรงงานเด็กทำงานบ้าน หรือช่วยหารายได้ให้ครอบครัว
4. ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษา
5. สาเหตุจากการจัดการศึกษา เช่น หลักสูตร วิธีการสอน วิธีการวัดผล กิจกรรมของโรงเรียน ขาดอุปกรณ์ในการเรียน และการบริการ ตลอดจนการนี้เทศก ไม่มีประสิทธิภาพ

ในระดับมัธยมศึกษา ทัศนีย์ อ่องไพฑูริย์² ได้ศึกษาถึงอุปสรรคในการเรียนของ นักเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา ในจังหวัดพระนคร พบว่า นักเรียนปวศีระยะ ร้อยละ 43.63 สายตาไม่ดี ร้อยละ 21.43 ส่วนโรคเกี่ยวกับฟัน เป็นหวัด และหู มีจำนวน ไล่เสียกัน สำหรับการเอาใจใส่ของบิดามารดาที่มีต่อการศึกษานักเรียนมีร้อยละ 72.40 และได้ทราบว่านักเรียนมาโรงเรียนสายเพราะความไม่สะดวกในการเดินทาง

¹UNESCO Regional Office for Education in Asia, "Technical Seminar of Educational Wastage and School Dropouts," Final Report (Bangkok: UNESCO, 1961), pp. 4-5.

²ทัศนีย์ อ่องไพฑูริย์, "การสืบค้นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนจากนักเรียน ชั้นมัธยมของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร," การวิจัยทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2503). 7-13.

จากรายงานการศึกษาของปีการศึกษา 2516-2517¹ พบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษาที่สำคัญได้แก่ ออกไปศึกษาต่อที่อื่น ขาดทุนทรัพย์ต้องออกไปประกอบอาชีพ และความประพฤติไม่เหมาะสม (ดูตารางในภาคผนวก ก.) ส่วนสาเหตุอื่น ๆ ไม่ได้บอกรายละเอียดไว้

ในปีการศึกษา 2513 สังกัด อุทรานันท์² ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กไม่เข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สาเหตุที่สำคัญที่สุดได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนต่ำ (50%) สาเหตุอื่นได้แก่การใช้แรงงานของเด็ก สภาพสังคมและสภาวะเกี่ยวกับตัวเด็กบางประการ เช่น ผู้ปกครองไม่สนับสนุน การเดินทางไม่สะดวก สติปัญญาของเด็กไม่ดี และเด็กไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน

ในระดับวิทยาลัยครู วาสนา คำคุณ³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี โดยทำกับนักศึกษาที่เข้าเรียนรุ่นปีการศึกษา 2508-2510 พบว่า นักศึกษาออกกลางคันมีถึงร้อยละ 8.71 และค่า

¹สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานภาคสมรรถนะ รายงานการศึกษา (ภาคสถิติ) และรายงานครู พ.ศ. 2517-2518 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ), หน้า 17.

²สังค อุทรานันท์, "สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะเกี่ยวกับตัวเด็กบางประการที่ทำให้เด็กไม่เข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษาภาคังคัม จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2513" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513), หน้า 14.

³วาสนา คำคุณ, "ประสิทธิผลทางการศึกษาของสถาบันฝึกหัดครู ในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 151.

ใช้จ่ายที่รัฐต้องเสียไปเนื่องจากการเรียนซ้ำชั้น และการออกกลางคันมีถึง 3,697,700 บาท

เกษม สุกหอม¹ กล่าวว่า การออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอาจมีสาเหตุหลายอย่างจนตัวนักเรียนเองไม่สามารถบอกได้ว่าออกจากโรงเรียนเพราะสาเหตุใด โดยทั่วไปแล้วมักมีสาเหตุมาจากความไม่พอใจจากการปรับตัวไม่ทันเพื่อน และจากความคับข้องใจ โรงเรียนในทัศนะของเด็กก็เหมือนโลกอีกโลกหนึ่งซึ่งเต็มไปด้วยความโกลาหลวุ่นวายจนทำให้เขาเกิดความไม่สบายใจ เช่น เขาได้รับคะแนนต่ำ ๆ ไม่ได้รับความนิยมชมชอบจากเพื่อนฝูง ถูกบังคับให้ทำงานที่ตนเองไม่ชอบ ต้องแข่งขันกับเด็กอื่น ๆ ที่มีความสามารถเหนือกว่า หรือตั้งจุดมุ่งหมายไว้สูงกว่าความสามารถที่แท้จริงของตน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เด็กไม่สบายใจ และมักจะเป็นสาเหตุที่เกิดกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย หรือเด็กที่มาจากชนกลุ่มน้อยที่มีปัญหาเรื่องบิดาหรือชาติพันธุ์ของตน เด็กบางคนทนได้ แต่เด็กจำนวนหนึ่งจะทนไม่ได้และออกจากโรงเรียนไป เมื่อพิจารณาให้รอบคอบแล้วจะเห็นว่า การออกกลางคันของเด็กเกิดจากตัวเด็กเองประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเกิดจากระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนจนเด็กปรับตัวเข้าไม่ได้นั่นเอง

เอกสารและการวิจัยต่างประเทศ

สภาวิจัยทางการศึกษาของประเทศอินเดีย² ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับการออกกลางคันในช่วงปี ค.ศ. 1963-1964 โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ที่ออกก่อน

¹เกษม สุกหอม และบำรุง กลัดเจริญ, มัธยมศึกษา, เอกสารประกอบการเรียน ฉบับที่ 3, พิมพ์ครั้งที่ 2 (พิษณุโลก: โรงพิมพ์ตะกั่วไทย, 2516), หน้า 226-227.

²National Council of Educational Research and Training Department of Educational Administration, Wastage and Stagnation in Primary and Middle School in India. (New Delhi, 1966), pp. 66-67.

สำเร็จการศึกษา ครู บิคามารคา และบุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่า สาเหตุที่สำคัญได้แก่ตัวนักเรียนเอง จากโรงเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กล่าวคือ สภาพของโรงเรียนที่มีอัตราการออกกลางคันมากคือ โรงเรียนที่มีการสอนสองผลัด ครูที่สอนมีคุณวุฒิต่ำ และไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น เกี่ยวกับตัวนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนที่ออกกลางคันเป็นผู้ที่มาเรียนไม่สม่ำเสมอ ขาดเรียนเกินร้อยละ 60 และมีอายุมากกว่าอายุโดยเฉลี่ยของนักเรียนในชั้น เป็นต้น ในส่วนที่เกี่ยวกับครอบครัวพบว่า เด็กที่สอบตกมาจากครอบครัวที่ขาดบิคามารคา หรือขาดคนใดคนหนึ่ง มีฐานะยากจน มาจากสังคมที่การบิดาประกอบอาชีพทางค้ารับจ้าง การเกษตร หัตถกรรม และพบว่า บิคามารคาของเด็กที่ออกกลางคันส่วนมากได้รับการศึกษาต่ำ

เรวัต และคุปตะ¹ (Rawat and Gupta) นักการศึกษาของอินเดียได้กล่าวถึงสาเหตุของการออกจากโรงเรียนและการสอบตกของนักเรียนไว้ในหนังสือคู่มือเรื่องความสูญเสียทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาว่า อาจเนื่องมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง หรืออาจมากกว่านั้น สาเหตุดังกล่าวได้แก่

1. นักเรียนขาดความรู้สึกในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
2. ความไม่เหมาะสมของการจัดเวลาเรียน
3. ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ในการศึกษาของบุตร
4. นักเรียนมีสุขภาพไม่สมบูรณ์
5. ความยากจนของผู้ปกครอง
6. ประเพณีทางสังคม ความเชื่อที่ไม่เหมาะสม
7. โรงเรียนไม่มีโครงการการปรับปรุงที่ดี
8. การสอบตกซ้ำชั้นเพราะระบบการวัดผลไม่ดี

¹D.S. Rawat and S.L. Gupta, Educational Wastage at the Primary Level. A hand-books for Teacher (New Delhi: Nalanda Press, 1970), pp. 7-9.

9. อายุ น้อยหรือมากเกินไป
10. สาเหตุอื่น ๆ

ในสหรัฐอเมริกา มีผู้สนใจและได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นจำนวนมาก ดังจะได้อีกมากกล่าวต่อไป

ในปี 1966 กรีน¹ (Green) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันในระดับมัธยมศึกษา พบว่า เด็กที่ออกกลางคันมีลักษณะดังนี้คือ

1. มีอายุมากกว่าเพื่อนร่วมชั้น
2. เคยสอบตกหรือเรียนอ่อน
3. ซากเรียนน้อย
4. ระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่ำ
5. ความสามารถทางการอ่านของเด็กต่ำ
6. ไม่สนใจในการเรียน
7. ไม่พอใจในโรงเรียนที่ตนอยู่
8. ไม่ค่อยร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ก่อนหน้านี้หนึ่งปี วอลฟอร์ด² (Wolford) ได้ศึกษาเรื่องเดียวกัน พบว่า ลักษณะส่วนตัวของนักเรียนที่ออกกลางคันคือ อายุมากกว่าคนอื่นและเรียนอ่อน และมาจากครอบครัวที่มีผู้ปกครองได้รับการศึกษาต่ำ รายได้น้อย ประภคณอาชีพที่ใช้วิชาชีพน้อย และมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ส่วนลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับได้แก่ ไม่สนใจในกิจกรรมของโรงเรียน ต้องทำงานเพื่อหาเงิน และได้รับเงินจากผู้ปกครองน้อย

¹Bert I. Green, Preventing Student Dropouts (U.S.A.: Printice-Hall, Englewood Cliffs, 1966), pp. 36-41.

²Melvin Earl Wolford, "Dropout Problem," Dissertation Abstract (April, 1965), 25 : 2561-2562.

เชช¹ (Cech) ได้วิเคราะห์ถึงลักษณะที่มีส่วนสัมพันธ์กับการออกกลางคัน โดยทำการวิจัยกับนักเรียนระดับ 4 (Grade 4) พบว่า ลักษณะดังกล่าวได้แก่ระดับ เศรษฐกิจและสังคมของบิดา การย้ายโรงเรียนบ่อย การเรียนซ้ำ ผลการเรียนต่ำ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะทางโรงเรียน ยังมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เช่น การปรับปรุงค่านิเทศน์ การปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ การแนะแนวในโรงเรียน และการสอนซ่อมเสริมภายในโรงเรียน เป็นต้น

แฮมิลตัน² (Hamilton) ศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนนิวยอร์กที่ออกจากโรงเรียนมัธยมในมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้ ได้ทราบถึงลักษณะของผู้ที่ออกกลางคันดังนี้คือ กลุ่มนักเรียนที่ออกกลางคันส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีบุตร 5-6 คน บิดามารดาส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาค่ำ ผู้ปกครองประกอบอาชีพชั้นต่ำ เช่น เสมียน หรือรับจ้างในคอกปลูสัตว์ รายได้ของครอบครัวมีน้อย ผู้ชายที่ออกส่วนมากออกจากโรงเรียนในชั้น 8 และ 9 ส่วนผู้หญิงออกมากในชั้น 10 และ 11 ผู้ที่ออกกลางคันประมาณ 3 ใน 4 จะเป็นผู้ที่อายุสูงกว่าอายุมาตรฐานในชั้นนั้น ๆ คือประมาณร้อยละ 41 มีอายุประมาณ 17 และ 18 ปี นักเรียนเหล่านี้เรียนอ่อน ได้คะแนนต่ำ นอกจากนี้เขาพบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนชายมักจะมีมาจากองค์ประกอบทางโรงเรียน ส่วนนักเรียนหญิงมักจะเกี่ยวข้องกับการแต่งงาน

---

¹Eugene Joseph Cech, "An Analysis of Characteristics of Fourth Grade Pupils in Terms of Factors Associated with School Dropouts," Dissertation Abstract 25(December 1964): 3343.

²Mary Jane Greene Hamilton, "A Study of Dropouts from the White Public Secondary School of South Carolina," Dissertation Abstract 24(April 1964): 4063.

ฮาร์ดี¹ (Hardy) ทำการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมที่ออกกลางคันในมลรัฐยูทาห์ พบว่า การออกกลางคันมีความสัมพันธ์กับโรคภัยไข้เจ็บในครอบครัว ส่วนใหญ่ไม่มีการออกกำลังกายที่บ้าน การปฏิบัติตนในการรักษาเมื่อเวลาเจ็บป่วยไม่ถูกต้อง และยังพบว่า พวกที่ออกกลางคันมีมาตรฐานในการรับประทานอาหารต่ำอีกด้วย

ซัลลิแวน² (Sullivan) ศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนเชื้อชาตินิโกรในโรงเรียนเตรียมอุดมแห่งหนึ่งในรัฐจอร์เจีย พบว่า ผู้ที่ออกกลางคันและผู้ที่ยังเรียนอยู่มีความแตกต่างกันในลักษณะต่อไปนี้

1. พวกที่ออกร้อยละ 74 มักจะสอบตกในวิชาต่าง ๆ ส่วนผู้ที่ยังเรียนอยู่เป็นผู้ที่สอบตกเพียงร้อยละ 25.9 เท่านั้น
2. ผู้ที่กำลังเรียนอยู่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากเป็น 3 เท่าของผู้ที่ออกกลางคัน
3. นักเรียนออกกลางคันประกอบด้วยผู้ที่ชอบชกเรียนถึงร้อยละ 83.50 ส่วนนักเรียนที่เรียนอยู่มีผู้ที่ชกเรียนน้อยเพียงร้อยละ 16.5 เท่านั้น
4. ผู้ที่ออกกลางคันส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีสภาพบ้านแตก (Broken Home) มากกว่านักเรียนที่ยังคงเรียนอยู่

---

¹Richard John Hardy, "Case Study of Secondary School Dropouts with Reference to Organic Health Problems," Dissertation Abstract 27 (February 1967): 2754-B.

²Floy Walter Sullivan, "A Study of the Holding Power of Two Selected Negro High School of Atlanta, Georgia," Dissertation Abstract 17 (November 1957): 2505.

ซีเจล และ ชวอร์ม¹ (Segel and Schwarm) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการออกกลางคันของนักเรียนตามเมืองใหญ่ ๆ โดยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ออกจากโรงเรียนด้วยความจำเป็น และกลุ่มที่ออกเพราะสมัครใจ พบว่า กลุ่มที่ออกด้วยความจำเป็นเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนไม่สามารถควบคุมไว้ได้ เช่น คนที่พิการทางกาย คนที่มีสติปัญญาต่ำ คนที่ออกไปเป็นทหาร และคนที่ยังไม่เป็นพลเมืองที่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ส่วนกลุ่มที่ออกโดยสมัครใจได้แก่พวกที่ต้องการไปทำงาน ทางบ้านต้องการตัวไปทำงานในไรนา ต้องแต่งงาน ไม่สามารถปรับตัวได้ และก็มีคนในกลุ่มสมัครใจมีมากขึ้นทุกปี คนเหล่านี้จะให้คำตอบหรือเหตุผลต่าง ๆ นานา ที่จะออกจากโรงเรียน เช่น "ไม่สนใจเรียน" "ต้องแต่งงาน" ส่วนกลุ่มของพวกที่ต้องออกโดยความจำเป็นนั้น ส่วนใหญ่จะเกิดจากสภาพทางร่างกายไม่ปกติ และ 2 ใน 3 ของคนในกลุ่มนี้เป็นผู้หญิง

✓ คนัคเซน² (Knudsen) ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของสภาพทางบ้านและสังคมกับการออกกลางคันในระดับมัธยมศึกษา พบว่า สาเหตุใหญ่ของการออกกลางคันมีอยู่ 2 ประการ คือ สภาพบ้านแตก (Broken Home) และสอบตกซ้ำชั้น

โกวาน และ เดมอส³ (Gowan and Demos) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนมัธยมศึกษาในอเมริกา พบว่า หัวประเทมมีนักเรียนระดับนี้ออก

---

¹David Segel and Oscar Schwarm, "Retention in High School in Large Cities," in Bulletin of the National Association of Secondary-School Principals, (December 1962): 40-41.

²Den De Wayne Knudsen, "An Investigation of Social and Familial Relationships in the Life of the High School Dropout," Dissertation Abstract 25 (May 1965): 6815-6816.

³John Curtis Gowan and George D. Demos, "Dropouts: What can be alone," The Disadvantage and Potential Dropout (Illinois: Charles C. Thomas, Publisher, 1971): 441-443.

กลางคืนมากกว่าร้อยละ 30 ในบางมลรัฐมีมากถึงร้อยละ 80 สาเหตุของการออกกลางคืนดังกล่าว ส่วนใหญ่ไม่ชอบโรงเรียน สาเหตุอื่นใดก็ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ ตั้งครรถ์ ขาดเงิน เรียนอ่อน ไม่มีกำลังใจที่จะเรียน ไม่ชอบครูบางคน หรือวิชาเรียนบางวิชา และวิชาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการ นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เด็กที่ออกกลางคืนคนหนึ่งรัฐโอไฮโอได้รับคำตอบว่า เขาไม่สนใจที่จะเรียน เพราะการเรียนไม่มีความหมายสำหรับเขา

แกสเซล และโคลแมน¹ (Cassel and Coleman) ได้สัมภาษณ์นักเรียนที่ออกกลางคืน พบว่า องค์ประกอบที่ทำให้เด็กออกกลางคืนมีหลายด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบทางโรงเรียน ได้แก่ การสอบตก ความสามารถในการอ่าน และคิดเลขไม่ดี ขาดเรียนบ่อย รวมกิจกรรมของโรงเรียนน้อย ข้ายโรงเรียนในระดับประถมศึกษาน้อย ผลการเรียนต่ำ ขาดความสนใจในการเรียน และไม่พอใจกฎระเบียบของโรงเรียน

2. องค์ประกอบทางสังคม ได้แก่ มีเพื่อนน้อย ทะเลาะกับญาติผู้ใหญ่ คบเพื่อนต่างเพศทางชู้สาว ผู้ชายมีรอยนต์ส่วนตัว และมีปัญหาทางกฎหมาย

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวเด็ก ได้แก่ เด็กมีจุดหมายไม่แน่นอน ความสามารถทางการเรียนต่ำ ขนาดของร่างกายเล็กหรือใหญ่เกินไป และสุขภาพไม่อำนวย

4. องค์ประกอบทางครอบครัว มาจากครอบครัวบ้านแตก ครอบครัวมีรายได้น้อย พ่อแม่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าชั้น 8 (Grade 8) ครอบครัวมีบุตรมากกว่า 4 คนขึ้นไป และยังพบว่า พ่อแม่ของนักเรียนออกกลางคืน ส่วนมากมีทัศนคติต่อการสำเร็จการศึกษาของบุตรในทางลบหรือเฉย ๆ

---

¹Russel N. Cassel and Jack C. Coleman, "A Cirtical Examination of the School Dropout, Reluctant Learner and Abler Non-College Student Problem," in Bulletin of the National Association of Secondary-School Principals. (November 1962): 35.

ในปี 1900 ทอร์นไดค์¹ (Thorndike) พบว่า นักเรียนที่ออกกลางคันส่วนมาก อยู่ในระดับประถมศึกษา คือชั้น 5-7 ต่อมาในปี 1918 คลิน (Kline) ได้ทำการศึกษา แหล่งเดียวกับ Thorndike อีก พบว่า ส่วนมากนักเรียนออกในชั้น 9-10 จากการศึกษา ดังกล่าวทำให้การออกกลางคันเริ่มเป็นปัญหาที่สำคัญของมัธยมศึกษามากขึ้น

เดียร์² (Dear) ได้ทำการสำรวจอาชีพของบิดาของนักเรียนในรัฐมิชิแกน 8 โรงเรียน พบว่า เด็กในชั้น 9-12 ส่วนมากมาจากครอบครัวระดับกรรมกร และพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวดังกล่าวออกกลางคันมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวระดับอื่น การศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นทางสังคมและการออกกลางคันของ นักเรียน

คูก³ (Cook) ได้ศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่ออกกลางคัน 95 คน กับนักเรียน ที่กำลังเรียน 200 คน พบว่า ในชั้น 9 มีเปอร์เซ็นต์นักเรียนออกมากกว่านักเรียนที่ยัง เรียนอยู่ และสรุปว่า องค์ประกอบที่แยกนักเรียนสองประเภทออกจากกันมิได้มีอย่าง เกี่ยว การออกกลางคันเป็นผลมาจากองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง

---

¹Reported in Elias J. Kline, "Significant Changes in the Curve of Elimination Since 1900," Journal of Educational Research, XXVI (1933): 608-616.

²Ernest Dear, "Distribution and Persistence According to Paternal Occupations Represented in the Secondary Schools in Michigan," Ibid.,: 585-592.

³Edward S. Cook Jr., "An Analysis of Factors Related to Withdrawal from School Prior to Graduation," Ibid., L (1956): 191-196.

มัวร์¹ (Moore) ได้ศึกษาถึงสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนชาว
 นิโกร จากบันทึกของทางโรงเรียนทราบว่า นักเรียนออกเพราะตั้งครมมีอยู่ 5 คน
 (1.6%) แต่เมื่อสัมภาษณ์นักเรียนที่ออกพบว่า มีนักเรียนออกด้วยสาเหตุดังกล่าวถึง 67
 คน หรือร้อยละ 20.9

บาวแมน และแมททิวส์² (Bowman and Mathews) ได้ติดตามศึกษานักเรียน
 มัธยมศึกษาในชิคาโก โดยติดตามตั้งแต่ชั้น 6 ถึงชั้น 10 เริ่มทำการศึกษาในปีการศึกษา
 1951 เมื่อเด็กที่เรียนต่อโดยตลอดสำเร็จชั้นที่ 10 แล้ว ผู้ศึกษาได้ใช้เวลา 2 ปี
 สัมภาษณ์นักเรียนที่ออกกลางคัน พบว่า นักเรียนที่ออกกลางคันมีจำนวนร้อยละ 31.9
 ของนักเรียนทั้งหมด ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของนักเรียนออกกลางคันได้แก่ ขาดเรียนบ่อย
 ทักษะการอ่านไม่ดี ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย มีฐานะทางสังคมต่ำ ขาดความรับผิดชอบ
 มีทักษะไม่เพียงพอที่จะทำงานนอกเวลาเรียนได้ และพบว่าออกโรงเรียนแล้ว
 มักไม่ไต่งานดี หรือว่างงานเป็นเวลานาน เมื่อแรกเริ่มทำงานจะไต่งานชั้นต่ำกว่าพวก
 ที่สำเร็จการศึกษาและไต่รับความสำเร็จน้อยกว่า

นอกจากนี้ยังพบว่า พวกที่ออกกลางคันไม่เห็นคุณค่าทางการศึกษาที่จะช่วยให้
 เกิดผลดีต่ออาชีพ และเห็นว่าการศึกษาและเรียนใด ๆ ในโรงเรียนไม่ไต่ประโยชน์ต่อสิ่งที่
 เขาต้องการทำ พ่อแม่ของนักเรียนพวกนี้ส่วนมากไม่สนใจต่อการเล่าเรียนในโรงเรียน
 ของเด็ก

---

¹Parlett C. Moore, "Factors Determining Elimination in the Negro Secondary-School," National Association of Secondary-School Principals Bulletin, XXXVIII (1954): 42-48.

²Paul H. Bowman and Charles V. Mathews, Motivations of Youth for Leaving School, Quincy Youth Development Project (Chicago: University of Chicago, mimeographed, 1960).

ดิลลอน¹ (Dillon) ได้ทำการศึกษาเด็กออกกลางคันทางเขตตะวันตกกลางของสหรัฐ โดยสัมภาษณ์เด็กจำนวน 1,300 คน พบว่า เด็กที่ออกกลางคันมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. ผลการเรียนจากประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาลดลงเรื่อย
2. สอบตกปลายปีหรือประจำวิชาบ่อยในระดับมัธยมศึกษา
3. ขาดเรียนบ่อยครั้งขึ้น นับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา
4. การย้ายโรงเรียนบ่อย
5. ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของในสถานศึกษา
6. ขาดความสนใจในกิจกรรมของโรงเรียน

นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กที่ออกกลางคันส่วนมากมาจากครอบครัวบ้านแตก (Broken Home) และพบว่า ขนาดของครอบครัวไม่มีผลต่อการออกกลางคันของเด็กแต่อย่างใด

ฮอลลิงเฮด² (Hollingshead) ได้ศึกษาทางชนชั้นของสังคมที่มีผลต่อการออกกลางคัน พบว่า ความสนใจของคนในแต่ละชนชั้นมีผลต่อนโยบายการจัดการศึกษามาก เขาเชื่อว่าการบริหารการศึกษาส่วนใหญ่ทำไปเพื่อสนองความต้องการของชนชั้นสูง และจำกัดคนชั้นต่ำ จึงทำให้เด็กที่มาจากสังคมชั้นต่ำออกกลางคันมาก

---

¹Harold J. Dillon, Early School Leavers - A Major Educational Problem, National Child Labor Committee Pamphlet, No. 401 (New York: Moak Printing Co., 1949), p. 5.

²August B. Hollingshead, Elmtown's Youth (New York: John Wiley and Sons, Inc., 1949), p. 21.

วอร์เนอร์¹ (Warner) ได้ย้ำอีกว่า ในกรณีที่เกิดมีความสามารถและความสนใจในการเรียนเท่ากัน สิ่งที่จะบอกได้ว่าเด็กคนไหนจะออกกลางคันคือลักษณะชนชั้นของเด็กเอง

จากผลการวิจัยที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า บัญชีนักเรียนออกกลางคัน หรือออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษา เป็นบัญชีที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างประเทศได้มีการศึกษาถึงสาเหตุของบัญชีกันอย่างละเอียด ผลของการศึกษาได้แจ่มแจ้งและชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันนั้นมีอยู่หลายประการด้วยกัน ผู้วิจัยเห็นว่า องค์ประกอบดังกล่าวที่ค้นพบว่าเป็นสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนในต่างประเทศ อาจจะเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยออกกลางคันก็ได้ ซึ่งผู้วิจัยจะนำมากล่าวในบทต่อไป

---

¹Lloyd W. Warner, Marcia Meeker and Kenneth Eells, "Social Class in America," A Manual of Procedure for the Measurement of Social Status (Chicago: Science Research Associates, Inc., 1949): 11.